

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 โดยรูปแบบการปกครองของประเทศไทยได้ถูกปรับปรุงมาตลอด โดยมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในการนี้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการนำเอาหลักการกระจายอำนาจการปกครองแก่ท้องถิ่นมาใช้ โดยกำหนดให้จังหวัดเป็นนิติบุคคล จัดตั้งภาคขึ้น และได้เปลี่ยนแปลงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำเภอ ต่อมา มีการแบ่งโครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลางประกอบด้วยรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ คือ กระทรวง ทบวง กรม 2) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ ราชการส่วนกลาง (กระทรวง ทบวง กรม) ที่แบ่งแยกออกไปดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ตามการแบ่งเขตการปกครองประเทศ และ 3) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ การจัดระเบียบบริหารราชการให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองตนเอง ตัดสินใจเลือกผู้บริหารของตนเองและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนั้นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงยึดหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้กับประชาชน โดยตรง (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545)

การบริหารราชการมีส่วนสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง มีขอบเขตกว้างขวางเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน เป็นการให้บริการของรัฐที่มุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งไม่ว่ารัฐบาลใดเข้ามาบริหารประเทศก็ยังคงมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นหากการบริหารราชการขาดประสิทธิภาพไม่เข้มแข็งเสียแล้ว ระบบการปกครองประเทศก็จะอ่อนแอตามไปด้วยความสำคัญของการบริหารราชการนั้นอาจแยกกล่าวได้ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ นโยบายรัฐบาลนั้นมาจากหลาย ๆ แหล่ง หน่วยงานของรัฐนับเป็นแหล่งเสนอแนะนโยบายที่สำคัญ

มากอีกแหล่งหนึ่ง 2) เป็นผู้นำนโยบายสาธารณะของรัฐไปสู่การปฏิบัติ อาจพิจารณาได้ว่าการบริหารราชการเป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลตามเป้าหมายที่รัฐวางไว้ 3) เป็นกลไกการส่งเสริมและพัฒนาสังคม มีบทบาทรักษาความสงบทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้ผลิต ผู้แจกจ่าย และผู้รับใช้ประชาชน ดังนั้นความก้าวหน้าสมบรูณ์พูนสุขของสังคมจึงขึ้นอยู่กับการมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของภาครัฐ และ 4) เป็นองค์การบริหารจัดการที่ดี การบริหารราชการไทยได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานจึงทำให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว มีคุณภาพเสมอภาค และสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการสูงสุด

รัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2542 โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการเพื่อถือปฏิบัติธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยนั้น ธีรยุทธ บุญมี เสนอให้มีการปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจเอกชน การเศรษฐกิจสังคม และปฏิรูปกฎหมายให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชน และนักวิชาการ (บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ธี, 2546 : 9)

การปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคมโดยการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเรา เพราะหลักธรรมาภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิผลและเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยสามารถเสนอข้อเรียกร้องมีการรวมตัวของประชาชนกลุ่มมวลชนผู้ใช้แรงงานและองค์กรภาคเอกชน เพื่อเข้ามามีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบการ

ดำเนินการทางการเมืองและการบริหารงานภาครัฐ ตลอดจนการประกอบธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวมและสังคมไทยเติบโตด้วยความแข็งแกร่ง สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อไป (จักรภัทร ชารีคำ, 2550 : 4)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดบทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญหน่วยหนึ่งในปัจจุบัน เพราะต้องปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย นโยบายของรัฐบาล ภารกิจถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่นและที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เช่น นโยบายการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลเองซึ่งปัญหาขึ้นอยู่กับสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น ปัญหาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข การประกอบอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมถึงการก่อสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องยึดหลักบูรณาการในการดำเนินงาน และมีการประสานความคิดร่วมมือเป็นลักษณะพหุภาคีจากทุกภาคทุกส่วนของสังคม รวมทั้งภาครัฐภาคเอกชน และองค์การภาคประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีวิสัยทัศน์ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, 2550 : 159)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินงานและบริหารงานเป็นไปตามโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ตามที่มีกฎหมายที่กระตุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบ ต่อประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน (ฉลาด ขามช่วง, 2542 : 22) จึงอาจจะกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจให้กับหน่วยปกครองพื้นฐานของประเทศอย่างแท้จริง อันเป็นการสนองนโยบายการกระจายอำนาจ สู่อำนาจของรัฐบาล ที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่นสามารถบริหารพัฒนางานแก้ไขปัญหาพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นตามขอบข่ายกฎหมายกำหนด โดยมีการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักนิติธรรม และคุณธรรม มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ บริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและ

องค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการบริหารส่วนตำบลโดยการกำกับดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ และผลประโยชน์สูงสุดจะเกิดกับประชาชนทั่วไป (จักรภัทร ชารีคำ, 2550 : 3)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาอุดม จังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาทั้งด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม จิตสำนึกคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชน เพื่อการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้ยึดหลักของการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า อันเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญสูงสุดมาใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนา ตามภารกิจและบทบาทในการให้บริการสาธารณะ และพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่าง ๆ ก็คือ ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย อัน ได้แก่ ความร่วมมือภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ที่ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่าย จะนำไปสู่การปฏิรูปให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากได้มีการกระจายอำนาจในการพิจารณา ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกัน เป็นการสร้างกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลการบริหารงานของภาคราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี

จากผลการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการประจำปี ของสำนักงานท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู, 2555 : 22) ในการตรวจประเมินรับรองการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริการจัดการ ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง ด้านการบริการสาธารณะ รวมทั้ง 4 ด้าน จากผลการตรวจประเมินองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้คะแนน 518 จากคะแนนเต็ม 640 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.93 ซึ่งการตรวจรับรองการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้เช่นกัน

ในขณะเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้ประสบปัญหาการต่าง ๆ เช่น ปัญหาการเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงาน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู มองว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ยังไม่สามารถดำเนินงานและปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างครบถ้วน จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลและสนใจที่จะศึกษาถึงระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อเสนอให้กับองค์กร จะได้นำไปพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู และสนองต่อนโยบายของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคาม ตามความเห็นของประชาชน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคาม ตามความเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่มีอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาาคูน จังหวัดมหาสารคามแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาการวัดระดับธรรมาภิบาลตามลักษณะดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาล ในการวัดระดับการบริหารจัดการที่ดี เป็นการวัดที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญของการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นเป้าหมายในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงนำแนวคิดการวัดระดับธรรมาภิบาล ของ ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545 : 2-8) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- 1.1.1 อายุ
- 1.1.2 ระดับการศึกษา
- 1.1.3 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ระดับธรรมาภิบาลของ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู มี 6 ด้าน ได้แก่

- 2.1.1 ด้านหลักนิติธรรม
- 2.1.2 ด้านหลักคุณธรรม
- 2.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส
- 2.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- 2.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ
- 2.1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลหนองคู มีทั้งหมด 3,965 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลหนองคู อำเภอนาइन จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการหากกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727 ; อ้างถึงในรังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 : 70) จำนวน 364 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ ใช้วิธีเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยทำการศึกษาดังแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2556 ถึงวันที่ 19 ตุลาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาइन จังหวัดมหาสารคาม

2. ธรรมาภิบาล หมายถึง เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

3. ระดับธรรมาภิบาล หมายถึง ระดับความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหาร ตามลักษณะของดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาล ซึ่งสามารถวัดค่าได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการการทำงาน ที่นำมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

4.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน มีความเป็นธรรมและเสมอภาค

4.2 **หลักคุณธรรม** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ มีมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ มีระเบียบวินัย เสียสละเพื่ออำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชน

4.3 **หลักความโปร่งใส** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

4.4 **หลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนได้ร่วมตัดสินใจ

4.5 **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนได้แก่ การตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล และกล้ายอมรับผลการกระทำ

4.6 **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชน ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้างที่มุ่งให้เกิดการประหยัด มีการจัดลำดับขั้นการดำเนินงาน การจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

5. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลหนองคู

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำไปใช้เป็นข้อสนเทศในการวางแผนการบริหารงานและปรับปรุงการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคามต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY